

vzame, da diši, kakor muškato grojzdje. Plehata škatljica tega cvetja velja 5 frankov (2 gold.) in je zadosti za 40 do 50 veder vina.

Banaška pšenica

je znana v Evropi kot naj težja v zernu, pa daje tudi naj več moke, zerno pa ima še druge lastnosti, po katerih se, ako je meljivo dobro, razločuje od vsake druge pšenične moke; tu sem spada posebno rumenkasta (žoltasta) barva banaške moke.

Kravár, da je kaj!

Kravár v stari Budi (Altofen) na Ogerskem dobiva za-se in za dva hlapca že od starih časov za 500 krav, da jih na pašo goni, za trideset let 1500 gold. dobrega dnarja na leto. — Naj nihče ne misli, da je to bôsa; peštanski časnik „Lloyd“, ki je blizu tam doma, zagotavlja to za popolnoma resnično in se v tem žalostnega serca spominja ogerske plače — učiteljev!

Naravoslovna drobtinčica.

Kako postaja babje leto?

Menda je vsakdo, ki je hodil v pozni jeseni po polji, že zapazil, da z začetkom mesca oktobra (kozoperska), ako je lepo vreme, so njive in livade premrežene s silo tankimi pajčinami, ki se vlečejo tudi po zraku. Včasih so livade in ozimine tako pokrite s temi pajčinami, da človeku, ako jih ogleduje proti soncu, se zdi, kakor da bi vidil kako jezero ali široko reko. Vse te pajčine so delo silo majhnih pajčkov, kateri niso večji, kakor glavica búcike (knoflice); al to malo telesice jim nadomestuje neizmerna rodovitost ali plodnost. Le neznana drobnost in lahkote živalice nareja, da, kadar sonce pripeče, se vzdignejo od zemlje in se povzdignejo v zrak, večkrat celó do 200 sežnjevisoko, in včasih jih je toliko, da vse mergolí po zraku. (Neven.)

Dostavek. Naravoslovci terdijo, da pajčine te, ktere so ne le v jeseni temuč tudi spomladi pod imenom „babjega leta“ znane, delajo mladiči mnogoterih pajčkov. Po Bechstein-u in Stark-u jih dela tista sorta, ki se zove „Aranea obtetrix“, po Murray-i „A. aëronautica“ in „geometrica junior“, po Oken-u „Tetragnatha extensa“, pa tudi druge. Slavni Oken mično popisuje to živalico, ki je dorasena $2\frac{1}{4}$ linij dolga, podolgastega okroglega života, sivo-rujava, z lisico po herbtu in po stranéh, čvetero sprednjih nožic steguje naprej, dvoje zadnjih pa nazaj. On pravi, da nobeden starodavnih pisateljev ne omenuje „babjega leta“ in da Anglež Chaucer, ki je leta 1400 umerl, je bil prvi, ki je popeval v svojih pesmih to živalico, ki mesca oktobra in novembra sternaša, senožeti in germovje preprega s svojim pajčolanom, kateri je tako lahak, da ga vsaka sapica razterga in nese v zrak. Kmetje pravijo, ko vidijo spomladi po zraku plavati te pajčine, „da poletje pride“, — v jeseni pa (in takrat jih je več viditi), pravijo, „da poletje slovo jemlje“. V jeseni se skrivajo v votle bilčice na sternaših ali padajo na tla, kakor hitro se jim kdo bliža, zakaj že od deleč čutijo stres svojih spredenih nitk; zato tudi ni lahko brez marljivega iskanja kake živalice vjeti; če se pa čaka do jutra, da rosa mine in so pajčine suhe, takrat pa vse mergolí in v pol uri se jih vjame lahko tisuč in tisuč. Kaj jedó, nihče prav ne vé; da mušic ne, je gotovo; če se rušnja, na kateri sedé, poškopí z vodo, serkajo vodne kapljice požrešno ter živé do decembra. Pajčina njih se rabi tudi zoper merzlico in za rane, da se kri ustavi; pripoveduje se tudi od neke kmetice na

Moravskem, da si je na lice, ktero je rak jedel, pokladala pajčin „babjega leta“ in potem se ozdravila. Ne vemo pa, je li to resnica, je li ne; prodamo, kako smo kupili.

Starozgodovinski pomenki.

O imenu Styria, Štirsko, Štajarsko, Steiermark.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Pa še tudi v drugih pomenih je korenika sthir, sthûr s svojo sestrico enakega pomena dhar sorodna. Kakor je iz dhar postalo dhara, aqua (zato dhârâdhara „aquam ferrens“ po Pottu), tako so iz sthir, sthur postale imena rek: Stura v Galii čezpadanski, Štira reka v Serbii, Štir reka na Poljskem, Štira, ponemčena v Steyer, v zemlji noriški.

Kakor je iz dhar postala dharma, slovenski tarma, terma, terba, in iz terma — termast, tako iz gotiškega sthur = Stier izpeljava Diefenbach, ostroumen jezikoslovec, staronemško: stiuri, fortis, in sturr, starr, störrisch, šotiški: stoor, stour, strenus, austerus ¹⁾.

Tudi s koreniko „tur“ ima enake tvarine, na primer, tura, sansk. bik in zvezda, althochd. sturi, fulmen, primeri novonemško Stirn, Gestirn.

Kakor je korenika tur stvorila pomene: tura, tauros, taurus, umbriški turut, letiški taure, slovenski tur, tor, tar, ter ²⁾, starokeltiški tarvos, gaedeliški tarw, tarbh, kar vse pomeni bika; pa tudi besede: turan, tor, teur (perva indiška, ki pomeni mons, drugi iz keltiških narečij in pomenite po slovniki panse, eminence, mountain, to je, goro — toro), — tako tudi korenika sthir, sthur ni samo stvorila pomenov sthira, sthura, Stier, Štir, steor, temoč tudi v starem visokonemškem jeziku stiuri = apex, culmen, enako koreniki: idh, idha, idhava, terra, taurus, idha, mons, slov. Idria, ila, terra in vacca, slov. Ilovica, Ilok, ilova gora — imena gorá.

Izraz Stiriates, Stirčani toraj zna pomeniti: monticolae, incolae apicum, culminum = Krajnci, Korošci, Horvatje, ali pa cultores tauri, častivci Štira, Štirboga, Turboga, Kilboga. Ker se je ta beseda ohranila za poznamljanje vod, rek in bika pri starih Slovanih, kdo tedaj zamore tajiti, da se ni poznala beseda štir tudi v pomenu tora, gora, kar? Dnešnje poznamljanje „Steir“ je iz Štir, kakor Šafařik prav piše: Steier ist aus dem slovenischen štir, štira, wie Weichsel aus Visla, Leipa aus Lipa, Neisse aus Nisa, Feistriz aus Bistrica gemacht; unmöglich hätte der Deutsche selbst sein Wort Stier in Steier verdrehen können ³⁾.

Ako Plini pravi, da so se Noričani prej veleli Taurisci, tedaj to zna biti prestava domačega poznamlovanja, ali pa vlada v tem poznamlovanji enaka razmera kakor v imenovanji Slovincov od Nemcov, ki jim pravijo Winden, Windische. Tudi so utegnili Rimljani to ime od Noričanov sosednih Keltov dobiti, pri katerih je beseda taurisk tudi izrazovala to, kar Štirčan Berg, Felsenbewohner. Po Ptolomeji so „Norikoi“ le posebna betva

¹⁾ Diefenbach „Vergleich. Wörterb. der goth. Sprache“ II. 163. Nr. 163.

²⁾ V slovenskem jeziku pravijo bičku: terc, tercelj, terkslj, toraj velikemu: terks, po metatezi treks, zato imena: Voltar, Voltrex = Voltreibus, Vojapus na krajnskih kamnih, Voltur, Voltér, Voltreks je sestavljeno po analogii, kakor Auerochs, bujvol (uj=i, primeri mujvati in mivati), bivol, odtod nemški Büffel. Kako neskončno radi so stari Slovenci po tej šivatu posvečeni živali imenovali gore, vidimo iz prikladov, postavimo Ter, Govt, gori pri Mozirji, Terbovljca, gora v sosesčini vasi Radomerja in visoke Raduhe.

³⁾ Šafařik „Abkunft der Slaven“ str. 176.